

בבוקר המטופל חזר לזעוף. כשיצאתי, יכולתי להישבע שברח לו חיוך ערמומי

דוד היה בשלבים מתקדמים של דמנציה ובכל פעם שהייתי צריכה לטפל בו נדרשתי למקח וממכר ממושך. החלק שלו בעסקה היה לקבל את הטיפול - ואני בתמורה הייתי צריכה להסתלק משם תכף ומיד. המשא ומתן יכול היה להסתיים מהר, אך לעיתים נדרשה כמעט שעה להשגת היעד הנכסף.

אין כמו להגיע למחלקה בבוקר יום קיץ. האושר הניבט מעיני האחים והאחיות של משמרת הלילה כשהם רואים את הצוות החדש מגיע, לצד האשליה שהעבודה שלנו היא לגמרי רגילה כי הגענו בשעה השפויה 7:00 בבוקר ונשתחרר בשעה הסבירה שהיא 15:00 בצהריים, יכולים לגרום למשלח היד שלנו להראות נורמטיבי לגמרי.

מבעד חלונות חדרי האשפוז, העיר נמתחת מלמטה ומזגן אימתני גורם לאור החזק להיות לא רק נסבל, אלא מלא בבוהק ואופטימיות זהירה: שנצליח ללמוד היום דברים חדשים, שניתן את הטיפול הטוב ביותר.

צוות הלילה צריך להציג לצוות הבוקר את המטופלים החדשים שהגיעו במהלך הערב או הלילה הקודם, להסביר את סיבת האשפוז שלהם ואת מטרות הטיפול בהם. כך עמדנו, צוות הבוקר, בפתח חדרו של דוד, וכשהציג אותו סגן המחלקה, הוא אפילו לא טרח להסביר את סיבת אשפוזו.

"-למה הוא פה?", שאלתי.

"-נו באמת, תמר, את לא רואה שהוא צהוב לגמרי?!"

הדם בגופנו מחולק למספר סוגים של תאים, כשלכל אחד מהם תפקיד שונה לקיום הרמוני של המערכת הפיזיולוגית. כדוריות הדם האדומות נושאות חמצן לחלקי הגוף השונים - מרכיב שבלעדיו, כידוע, אין חיים, לא לאיבר אליו מגיעה כדורית הדם האדומה ולא לאדם שזקוק לו לנשימה.

לכל כדורית דם אדומה יש אורך חיים מדויק, ובהוראות ההפעלה שלה נמצא הגודל המדויק בו היא אמורה להיות לאורך כל שלבי חייה. ככל שהיא מתבגרת, כך היא נשחקת, עד שלבסוף היא אמורה להתפרק ולצאת מגופנו (אל דאגה - הגוף מייצר ממנה בדיוק את הכמות לה הוא זקוק).

אחד מתוצרי הפירוק שלה הוא בילירובין - חלבון שאחראי על החיבור של הכדורית עם חמצן ונשיאתו לאיברים השונים. כאשר הבילירובין מסיים את תפקידו, חלק ממנו אמור לעבור דרך הכבד ומשם להתפנות דרך מערכת השתן והעיכול שלנו. כך אנחנו רואים חלק מהמרכיב שנושא חיים בכבדו ובעצמו בתוך האסלה שלנו, כשהוא צובע את השתן בצהוב ואת הצואה בחום.

כאשר יש כשל כבדי כזה או אחר, ניתן לראות את הבילירובין שלא פונה כיאות כצבע צהבהב שמשתלט בעקר על לחמיות העיניים, מה שמקנה להן ארשת זאבית - וגוון עור הגוף, שהופך אפרסקי. דוד שכב במחלקה עקב ליקוי בתפקודי הכבד שלו, ולכן זכה בפי לכינוי "דוד הצהוב".

"הוא לא כל-כך נחמד" הוסיף סגן המחלקה וכששאלתי למה הוא הניד את ראשו מבלי לתת הסבר, כמו אומר – את תגלי בעצמך.

דוד היה בשלבים מתקדמים של דמנציה ובכל פעם שהייתי צריכה לתת לו טיפול תרופתי נדרשתי למקח וממכר ממושך כדי שיסכים ליטול את כדוריו או לתת לי למדוד לו לחץ דם, דופק וחום. החלק שלו בעסקה היה לקבל את הטיפול - ואני בתמורה הייתי צריכה להסתלק משם תכף ומיד. המשא ומתן יכול היה להסתכם בעסקת בזק מהירה ויעילה, ולעיתים נדרשה כמעט שעה להשגת היעד הנכסף - שיפור בריאותו.

דוד היה קשיש צנום ובעל מפרצים חדים בשיערו הכהה. פיו היה זעוף תמיד וחריצה הבעה חרשו את מצחו בדאגה ובכעס. אך לילה אחד, כשהשמש שקעה והאור מלא התקווה הפך ללילה מקפיא עצמות (את המזגן בבתי החולים אף פעם לא מכבים), פניו של דוד התמלאו רוך ועדינות, כל קמטיו נעלמו ועורו הפך חלק ומתוח. הוא חשב שאני המטפלת שלו מהבית. כאשר ניגשתי אל מיטתו הוא פנה אלי לפתע באנגלית:

- "Annie, can you bring me a glass of water please?"

אורות ניאון המחלקה נדמו בקישוטי חג מולד, בזמן שדוד ואני דיברנו זה עם זה באנגלית שקטה ומנומסת:

- "David, can you please take your pills?"

- "David, can I check your blood pressure?"

- "How about something to ease your pain?"

אני מהמרת שאנני היתה ועודנה מטפלת יחידה במינה.

עם זריחת השמש מבעד לחלונות הענק, ניגשתי אל דוד, רגועה ובטוחה בלחש הקסמים שלי, אך מבטו חזר להיות מצומצם וחשדני: "למה את מדברת איתי באנגלית?", שמט באחת את המרבד המעופף עליו ריחפנו במהלך משמרת הלילה. יריתי לעברו שייקח את תרופותיו, וביציאה מהחדר, כשהוא מקמט לעברי את פניו, החזרתי לו במבט זעוף ובי נשבעתי שברח לו חיוך קטן וערמומי.

דמנציה היא מחלה חמקנית ומלאת כפיות טובה כלפי התודעה הרגילה שלנו, זו שדבקה במציאות הכללית ובחוקים הרגילים – אתה ההורה, אני הצאצא, ואיזה עולם זה שהפכת להיות כמו תינוק בן יומו.

המטופל הדמנטי יושב לצד יקיריו ואהוביו, בזמן שהאחרונים עלולים למצוא עצמם מתגעגעים אליו בעודו בחיים. זו תסמונת שמכריחה אותנו לזכור עד כמה הקרקע שאנחנו עומדות עליה רעועה, שהזמן קצר והמלאכה מרובה.

במהלך רגעים קטנים בטיפול באדם הדמנטי אנחנו יכולים למצוא בעצמנו את כל יכולות הלהטוט שלנו, להפוך למכשפים שמגלים לפתע עד כמה גמישה יכולה להיות נפש האדם, ועד כמה רחוק אנחנו יכולים ללכת כדי להשיג שיתוף פעולה עם אנשים מסביבנו. בדקות הנדירות האלה שווה,

אם אפשר, להיזכר שאהבה היא לא עוד סיסמה נבובה בדף מסרים או פרסומת לחופשה באילת,
אלא יכולה להיות גם מעשה של ממש.